

Оксін В.Ю.

к.ю.н.,

перший заступник директора
Науково-дослідний інститут публічного права

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ (АНАЛІЗ ПОЛІТИКИ ЄС)

Постановка проблеми. Для розробки дієвого інституційного механізму регулювання будь-якою галуззю економіки, в тому числі і туризму, необхідно дослідити систему колективного управління, а також механізм взаємодії окремої держави (або союзу держав) та інститутів колективних дій [1, с. 143]. Для України зазначене є вкрай актуальним в умовах євроінтеграції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Деякі аспекти досліджуваної проблематики вже були предметом вивчення вітчизняних вчених, зокрема таких як: М. Жукова, Є. Козловський, Я. Складенко та інших. Однак їх напрацювання безпосередньо не стосуються піднятого в цьому дослідженні питання.

Метою статті є розгляд адміністративно-правових засад розвитку туристичної привабливості регіонів на основі аналізу політики ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Політика ЄС в галузі туризму спрямована на збереження її позицій в Європі як провідного напрямку, що забезпечує економічне зростання і зайнятість, а також є платформою для співпраці між країнами ЄС, зокрема, шляхом обміну передовим досвідом. Компетенція ЄС в сфері туризму – це підтримка і координація дій на додаток до дій країн-членів [2].

Загалом можемо стверджувати, що розвиток туристичної привабливості регіонів складається із трьох головних факторів, а саме: державного та локального владного впливу на ринок, саморегулювального впливу, що здійснюється безпосередньо самими підприємствами, які надають міжнародні туристичні послуги та публічно-приватного партнерства.

Найкращий розвиток зазначеного сектору формується за допомогою цих механізмів, якщо вони функціонують незалежно один від одного, однак в поєднанні забезпечують синергетичний ефект.

По кожному із вказаних факторів ЄС має перелік основних рекомендаційних документів, зокрема наприклад (табл. 1).

Можемо стверджувати про дієвість сформованих у межах вказаних актів рекомендацій, адже Європа продовжує залишатися центром туризму – це номер один у всьому світі.

До прикладу, у 2018 році прямий вплив індустрії подорожей та туризму на ВВП становить 2,6% (що становить 4,2% ВВП ЄС). Загальний внесок галузі туризму та туризму у ВВП склав 2,5% (що становить 11,1% ВВП ЄС). Прямий внесок галузі подорожей та туризму в зайнятість 2% (відповідальність для понад 14 мільйонів робочих місць). Загальний внесок галузі туризму та туризму в зайнятість 1,8% (підтримка понад 31 мільйон робочих місць). Інвестиції в галузь склали 4,5% (що становить 5,6% від загального капіталу ЄС інвестиції). Експорт туристичної послуги був до 3,4% (що становить 6,3% експорту в ЄС) [3].

Гостями ЄС із різних країн у 2018 році було проведено 137 мільйонів ночей у закладах проживання в ЄС. За межами ЄС лідером є США – 74 мільйонами ночей; за ним Швейцарія (44 мільйони ночей), Російська Федерація (32 мільйони ночей) та Китай (25 мільйонів ночей) [3].

У наступній таблиці наведено деякі дані, щодо актуальності зазначеної галузі в ЄС за останні роки (табл. 2).

Окремо зазначимо, що для союзу розвиток туристичної привабливості регіонів є на порядку денному увесь час. Зокрема обговорюються основні проблеми та формуються шляхи їх вирішення. Серед основних слід виділити:

– охорона і безпека – екологічна, політична та соціальна безпека; безпека продуктів харчування та проживання; і соціально-культурні загрози стійкості;

– економічна конкурентоздатність – сезонність, регуляторні та адміністративні навантаження; налогообкладання, пов'язане з туризмом; важкість пошуку та використання кваліфікованого персоналу;

– технологічні – бути в курсі останніх досліджень у галузі ІТ, пов'язаних із глобалізацією інформації та технологічними досягненнями (наприклад, використання інструментів ІТ для бронювання святкових дат; за допомогою соціальних мереж можна отримати консультації за туристичними послугами та т. д.);

– ринки та конкуренція – дослідження стану та перспективи розвитку [2].

Також Європейська комісія увесь час працює над ініціативою щодо диверсифікації та вдосконаленням асортименту туристичних продуктів і послуг, доступних в таких облас-

Таблиця 1

EC	Com(99) 205 Final	Communication: Enhancing Tourism's Potential for Employment
EC	Com(2001) 665 Final	Communication: Working Together for the Future of European Tourism
EC	Com(2003) 716 Final	Communication: Basic orientations for the sustainability of European tourism
EP	P6_TA(2005)0335	Resolution on new prospects and new challenges for sustainable European tourism
EC	Com(2006) 134 Final	Communication: A renewed EU Tourism Policy: Towards a stronger partnership for European Tourism
EC	Com(2007) 621 Final	Communication: Agenda for a Sustainable and Competitive European Tourism
EP	P6_TA(2007)0575	Resolution on a renewed EU Tourism Policy: Towards a stronger partnership for European Tourism
EP	P6_TA(2008)059	Resolution on the regional development aspects of the impact of tourism on coastal regions
EC	Com(2010) 352 Final	Communication: Europe, the world's N° 1 tourist destination – a new political framework for tourism in Europe
EP	P7_TA(2011)0407	Resolution on Europe, the world's No 1 tourist destination – a new political framework for tourism in Europe
EC	Com(2012) 649 Final	Communication: Implementation and development of the common visa policy to spur growth in the EU
EC	Com(2014) 86 Final	A European Strategy for more Growth and Jobs in Coastal and Maritime Tourism
EP	P8_TA(2015)0391	Resolution on the new challenges and concepts for the promotion of tourism in Europe
EC	Com(2017) 183 final	Initiative for the sustainable development of the blue economy in the western Mediterranean
EC	Com(2018) 251 Final	Adapting the common visa policy to new challenges
EC	Com(2018) 267 final	A New European Agenda for Culture

Таблиця сформована на основі [3], інформація подана мовою оригіналу.

Таблиця 2

40%	На ЄС припадає 40% міжнародних туристських прибуттів
31%	На ЄС припадає 31% міжнародних надходжень від туризму
500 мільйонів	Туристичні об'єкти в ЄС мали півмільярда міжнародних туристських прибуттів у 2016 році
61%	загального числа прибуттів до ЄС були для проведення дозвілля, відпочинку та святкування свят
55%	міжнародних туристів подорожували до країн ЄС повітряним транспортом

Складено на основі Звіту про тенденції туризму в ЄС[2] (квітень 2018 р.)

тах, як стійкий туризм, доступний туризм, туризм для людей літнього віку та туризм в нижньому сезоні [4].

В умовах сучасності основні проблеми для сталого туризму включають в себе:

– збереження природних і культурних ресурсів;

– обмеження негативного впливу на туристичні напрямки, включаючи використання природних ресурсів та виробництво відходів;

– сприяння благополуччю місцевої громади;

– зниження сезонності попиту;

– обмеження впливу транспорту на навколишнє середовище;

– зробити туризм доступним для всіх;

– поліпшення якості туристичної роботи [5].

У повідомленні Комісії «Порядок денний для сталого та конкурентоспроможного європейського туризму» було рекомендовано використовувати наступні принципи для вирішення цих проблем:

– дотримуватися цілісного, комплексного підходу;

– планування на тривалий термін;

– прийняття відповідних темпів розвитку;

– залучення всіх зацікавлених сторін;

– використовувати найкращі доступні знання;

– мінімізація та управління ризиками;

– відображення впливу в витратах;

– встановлення і дотримання обмежень;

– практикуючий безперервний моніторинг [5].

Для сприяння сталому туризму Комісія:

– здійснює співфінансування стійких транснаціональних туристичних продуктів, які можуть сприяти зростанню туризму в Європі;

– займається розробкою Європейської системи індикаторів туризму (ETIS) для напрямків та інструментів управління, які допомагають контролювати, вимірювати і покращувати показники стійкості;

– підтримав успішну кампанію по розробці велосипедних маршрутів – відмінний приклад стійкого туризму – по всій Європі [4].

Слід зауважити, що центральна державна туристична адміністрація в розвинених європейських країнах працює в тісній взаємодії з місцевою владою й приватним бізнесом. Така схема роботи виявилася досить продуктивною з погляду знаходження форм конструктивного співробітництва й взаємодії адміністративних органів різних рівнів державного та регіонального управління, а також для залучення фінансових коштів приватного сектора з метою виконання відповідних державних завдань. Наслідком такої політики стала поява змішаних за формою власності (державно-приватних) інститутів у сфері регулювання туристичної діяльності [6, с. 95; 7].

Висновки. Огляд особливостей розвитку міжнародного туризму в ЄС переконливо свідчить про наявність двох систем забезпечення сталості туристичної галузі – всесоюзна діяльність, спрямована на однаковий, рівний його розвиток; національна діяльність публічних адміністрацій країн-учасників ЄС, орієнтована на виконання рекомендацій європейського співтовариства, що ґрунтується на спільно прийнятих та визнаних нормах, стандартах, засадах та принципах. Однак, тільки в тісній взаємодії влади та приватного турбізнесу з'являються тенденції дійсної сталості галузі.

Саме транскордонна співпраця є одним із основних механізмів розвитку туристичної привабливості регіонів, що надає можливість при спільній реалізації проектів забезпечити економічний, культурний та освітній обмін досвідом; здійснити якісну підготовку фахівців; розвинути туристичну інфраструктуру, у тому числі стимулювати належну роботу комунальних служб; забезпечити взаємодію між некомерційними організаціями різних спрямувань та місіонних завдань.

Анотація

У статті здійснено загальний огляд особливостей розвитку міжнародного туризму в ЄС, сформовано перелік нормативного-забезпечення щодо політики ЄС у сфері розвитку туристичної привабливості регіонів, а також визначено основні механізми розвитку туристичної привабливості регіонів.

Деякі аспекти досліджуваної проблематики вже були предметом вивчення вітчизняних вчених, однак їх напрацювання безпосередньо не стосуючись піднятого в цьому дослідженні питання.

Відзначено, що розвиток туристичної привабливості регіонів складається із трьох головних факторів, а саме: державного та локального владного впливу на ринок, саморегульованого впливу, що здійснюється безпосередньо самими підприємствами, які надають міжнародні туристичні послуги та публічно-приватного партнерства. Найкращий розвиток зазначеного сектору формується за допомогою цих механізмів, якщо вони функціонують незалежно один від одного, однак в поєднанні забезпечують синергетичний ефект. По кожному із вказаних факторів ЄС має перелік основних рекомендаційних документів. Відзначена дієвість сформованих у межах вказаних актів рекомендацій, адже Європа продовжує залишатися центром туризму – це номер один у всьому світі.

Огляд особливостей розвитку міжнародного туризму в ЄС виявив наявність двох систем забезпечення сталості туристичної галузі – всесоюзна діяльність, спрямована на однаковий, рівний його розвиток; національна діяльність публічних адміністрацій країн-учасників ЄС, орієнтована на виконання рекомендацій європейського співтовариства, що ґрунтується на спільно прийнятих та визнаних нормах, стандартах, засадах та принципах. Однак, тільки в тісній взаємодії влади та приватного турбізнесу з'являються тенденції дійсної сталості галузі.

Визначено, що саме транскордонна співпраця є одним із основних механізмів розвитку туристичної привабливості регіонів, що надає можливість при спільній реалізації проектів забезпечити економічний, культурний та освітній обмін досвідом; здійснити якісну підготовку фахівців; розвинути туристичну інфраструктуру, у тому числі стимулювати належну роботу комунальних служб; забезпечити взаємодію між некомерційними організаціями різних спрямувань та місіонних завдань.

Ключові слова: збалансований розвиток, публічне адміністрування, розвиток, туристичні послуги, туристична сфера.

Oksin V.Yu. EU Policy in the field of development regions tourist attractiveness

Summary

The article reviews the peculiarities of the development of international tourism in the EU, forms a list of normative support of the EU policy on the development of tourist attractiveness of regions, as well as identifies the main mechanisms for the development of tourist attractiveness of regions.

Some aspects of the studied issues have already been the subject of study by domestic scientists, but their development is not directly related to the issue raised in this study.

It is noted that the development of tourist attractiveness of the regions consists of three main factors, namely: state and local government influence on the market, self-regulatory influence carried out directly by enterprises that provide international tourism services and public-private partnerships. The best development of this sector is formed by these mechanisms, if they function independently of each other, but in combination. The effectiveness of the recommendations formed within the framework of these acts is noted, as Europe continues to be a center of tourism – it is number one in the world.

A review of the peculiarities of the development of international tourism in the EU revealed the existence of two systems to ensure the sustainability of the tourism industry – all-Union activities aimed at equal, equal development; national activity of public administrations of the EU member states, focused on the implementation of the recommendations of the European Community, based on jointly accepted and recognized norms, standards, principles and principles. However, it is only in the close interaction of government and private tourism that trends of real sustainability of the industry appear.

It is determined that cross-border cooperation is one of the main mechanisms for the development of tourist attractiveness of the regions, which provides an opportunity for joint implementation of projects to ensure economic, cultural and educational exchange of experiences; to carry out high-quality training of specialists; develop tourist infrastructure, including stimulating the proper operation of public utilities; to ensure interaction between non-profit organizations of different directions and mission tasks.

Key words: balanced development, development, public administration, tourist services, tourist sphere.

Список використаних джерел:

1. Скляренко Я. П. Інституціональна структура регулювання сфери міжнародного туризму в Європейському Союзі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм.* 2018. Вип. 7. С. 142–149.
2. Overview of EU Tourism Policy. *Ec.Europa.Eu.* URL: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/policy-overview_en.
3. For a New EU Integrated Tourism Policy: Europe – 27 Countries, One Destination. URL: https://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/tx_tevp_projects/library/file_1556119954.pdf.
4. Enhancing what European tourism has to offer. *Ec.europa.* URL: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer_en.
5. Sustainable tourism. *Ec.europa.* URL: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable_en.
6. Жукова М.А. Управление индустрией туризма в современных условиях : дис. ... д-ра экон. наук: 08.00.05. М, 2003. 354 с.
7. Козловський Є. В. Іноземний досвід регулювання міжнародного туризму та його використання в Україні. *Національна академія державного управління при Президентові України.* URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej1/txts/KOZLOVSKIY.htm>.